

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 215/2010/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

520/2010. (XII. 15.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2010. május 18-án előterjesztett **panaszát** a 2010. december 15-én tartott zárt ülésén hozott döntése alapján

a t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a Monori Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot csekély fokban sértő intézkedésre került sor.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos 2010. május 18-án terjesztette elő a Testületnél beadványát a vele szemben május 13-án fogantatott rendőri intézkedésekkel összefüggésben.

Előadása szerint az említett napon délután 13 órai kezdettel Gy. város temetőjében vett részt egy szertartáson. A temetés kezdetekor arra lett figyelmes, hogy a ravatalozótól nem messze, a sírok között két civil ruhás rendőr filmezi az eseményt és a résztvevőket. A rendőrök a temetést egészen annak végéig figyelemmel kísérték annak ellenére, hogy a helyszínen táblák jelezték, hogy a rendezvény zártkörű, és belépni csak meghívóval lehetséges. A panaszos megjegyzi, hogy az erről szóló felvételt panaszához csatolja (erre azonban nem ténylegesen

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

került sor). A szertartás végén a panaszos és a többi résztvevő a temetőből kivezető egyetlen úton kívánt távozni, azonban az út végén három rendőrautó állt, azok mellett pedig hat rendőr tartózkodott.

A rendőrök az utat lezárva a temetőből kifelé tartó személygépkocsikat állították meg közúti ellenőrzésre hivatkozva. A panaszos elmondása szerint minden igazoltatott személy adatait felírták ún. RK lapra.

A panaszos a helyszínen lévő legmagasabb rendfokozatú rendőrt vonta kérdőre, hogy mi az oka a „törvénytelen, kegyeletsértő és megalázó” bánásmódnak, amelyre válaszul az őrnagy közúti ellenőrzést jelölt meg.

A panaszos beadványában megjelölte az intézkedő rendőrök nevét és azonosító számát. Indítványozza az igazoltató rendőrök meghallgatását arra a kérdésre nézve, hogy kitől kapták a parancsot az intézkedések végrehajtására, miért rögzítették a panaszos adatait RK-lapon – annak ellenére, hogy nem követett el semmit –, továbbá kik és milyen jogalappal készítettek videofelvételt a temetési szertartásról.

Nem tartja elfogadhatónak a panaszos a rendőrség azon hivatkozását, hogy a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 42. §-a alapján jogosult volt felvételt készíteni, ugyanis az utalt jogszabályhely (1) bekezdése kimondja, hogy arra csak intézkedéssel történő érintettség esetében van lehetőség, rendőri intézkedés pedig a temető területén nem folyt.

A panaszos sérelmezi, hogy amikor kérdőre vonta B. r. őrnagyot az eljárás jogszerűsége kapcsán, ő válasz helyett felszólította, hogy hagyja el az úttestet, mert szabálysértést követ el. A panaszos ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy az őrnagy is az úttesten állt, és azért lépett a panaszos is az útra, mert az őrnaggyal csak így tudott beszélni. Hozzáfűzi továbbá, hogy az út csupán a temetőből vezetett kifelé, és a távozó autósokon kívül – akiket a rendőrök megállítottak – nem volt rajta forgalom. A felszólítást követően a panaszos beszállt egy autóba, és néhány percre ott maradt, mivel azonban a rendőrök az igazoltatásokat nem fejezték be, sőt egyre több autót állítottak meg, hamarosan visszament az őrnagyhoz, hogy ismét beszéljen vele. Az őrnagy ekkor felszólította a panaszost, hogy hagyja el az úttestet, különben feljelenti. A panaszos azonban továbbra is szeretne tudni, hogy mi a rendőri fellépés oka, és elmondta az őrnagynak, hogy ő az elhunyt lánya, ezért joga van választ kapni a kérdéseire. Válaszul az őrnagy közölte, hogy „na jó, nekem ebből elegendem van, feljelentem!”.

A panaszos a fentiek alapján sérelmezi, hogy az őrnagy válasz helyett, megtorlásképpen feljelentést tett ellene azért, mert a válaszára várva a rendőr mellett állt az úttest szélén. Sérelmezi továbbá, hogy azon kérdésére, miért csak bizonyos autók utasait igazoltatják, az őrnagy azt felelte, hogy csak a fehér inges személyeket vonják intézkedés alá, amely eljárás a panaszos meglátása szerint az Alkotmánnyal, azon belül a diszkriminációt tiltó rendelkezésekkel ellentétes.

Kéri a panaszos, hogy a Testület vizsgálja meg a temetőben felvételt készítő két civil ruhás rendőr felelősségét is. A panaszos sérelmeivel összefüggésben utal az adatvédelmi biztos, 119/P/2009-3. sz. állásfoglalására, amely szerint: „A gyülekezési jog gyakorlása során az

állampolgárok egy alapvető jogukkal élnek. A rendőrség minden intézkedése elő kell, hogy segítse az alapjogok gyakorlásának zavartalanságát. A jog céljával súlyosan ellentmondó gyakorlatnak kell tekintenünk az olyan hatósági magatartást, amely látszólag törvényes intézkedések megtételével (a demonstráció helyszínén kamerák ideiglenes telepítésével, kép- és hangfelvételek készítésével) azt a benyomást keltik az állampolgároknak, hogy a demonstráción való részvételüket megfigyelik, illetve dokumentálják. Nem technikai, hanem jogi kérdésnek tartom azt, hogy a gyülekezési jogát gyakorolni kívánó polgár tisztában lehessen azzal, hogy magatartását milyen módon figyelik, illetőleg dokumentálják, egy demonstráción milyen személyes adatait rögzítik. E követelménynek a technika mindenkor állását is figyelembe véve kell megfelelni.” A panaszos a fentiekkel összefüggésben megjegyzi: „tekintettel arra, hogy jelen esetben nem egy, a gyülekezési jog keretében értékelendő rendezvény zajlott, hanem egy vallási-családi esemény (amely nem tartozik a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény hatálya alá), a felvételfelvétel semmilyen módon nem tekinthető indokoltnak”.

A panaszos állításait alátámasztandó három tanút is megnevez, akik a rendőri intézkedéseket végig figyelemmel kísérték. Kéri továbbá, hogy a Testület az eljárásban bizonyítékként használja fel a rendőrök által készített videofelvételt.

A fentiek alapján kéri panaszos elbírálását, továbbá a „felelősök felkutatását és megnevezését”.

2) A panaszos beadványában említést tesz arról, hogy a sérelmezett eseményekről videofelvétel áll rendelkezésére, amit a beadványhoz csatolva küld meg, azonban a Testülethez a panaszt tartalmazó iraton túl felvétel nem érkezett. A Testület ezért levélben kérte a panaszost, hogy a felvételek csatolását pótolja. A levelet a panaszos a tértivevény tanúsága szerint 2010. június 11-én átvette, arra azonban nem válaszolt, és az említett videofelvételeket nem küldte meg.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) A Pest Megyei Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatának vezetője arról tájékoztatta a Testületet, hogy a panaszos azonos eseményekkel összefüggő beadványát a Pest Megyei Rendőr-főkapitányságon is előterjesztette, az ügyben a Monori Rendőrkapitányság vizsgálatot indított, amit utóbb, a Testület eljárásáról való tudomásszerzést követően felfüggesztettek, és arról a panaszost felfüggesztő végzéssel tájékoztatták.

A szolgálatvezető tájékoztatása szerint az eseményekkel összefüggő rendőri jelentésben szereplő személyek ellen a Monori Rendőrkapitányságon az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. évi Korm. rendelet 10/C. § (3) bekezdése szerinti szabálysértés elkövetése miatt feljelentést tettek, az igazoltatott személyeket pedig az okok megjelölésével az igazoltatás céljáról, valamint a várható további intézkedésekről a helyszínen tájékoztatták.

2) A Monori Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztály Nyomozó Alosztályának vezetője jelentésében előadja, hogy a panaszban említett napon B. őrnagy utasítására jelent meg U. r. ftzls.-sal együtt a 13 órakor kezdődő temetésen, tekintettel arra, hogy előzetes információk

alapján ott a felosztatott Magyar Gárda képviselőjében több személy megjelenése volt várható.

A temetőbe érve észlelte, hogy a ravatalozó előtt kettős sorfalat áll kb. 20-25 fő, akiken egyértelműen a Magyar Gárda egyenruhája – fehér ing, fekete mellény, annak hátán oroszlán, elől árpádsávós kitűző és fekete sapka – volt látható. Egyikük nagyméretű árpádsávós zászlót tartott. A látottakat jelentette B. őrnagynak, aki arra utasította, hogy a látottakat videokamerával rögzítse, továbbá a szertartás végén jelezze, hogy milyen rendszámú és típusú gépkocsival távoznak a fent leírt ruházatot viselő személyek.

A jelentést készítő őrnagy az utasításnak megfelelően videokamerával dokumentálást végzett, majd a szertartás végén telefonon jelezte, hogy milyen gépkocsival távoznak az említett személyek temetőből.

A temetőt a jelentést készítő őrnagy kb. 14 óra 30 perckor hagyta el B. őrnagy utasítására, utóbb a videofelvételt átadta neki.

3) G. r. szds. az alábbi tartalommal készítette el jelentését.

A panaszban említett napon 13 óra 15 perckor jelent meg a P. utcában közbiztonsági ellenőrzés céljából az alábbiak miatt. 2010. május 12-én arra vonatkozó információt kapott a rendőrség, hogy a másnap 13 órakor kezdődő temetésen a felosztatott Magyar Gárda által használt ruházatba öltözött személyek megjelenése várható.

A százados B. r. őrnagy utasítására érkezett többedmagával a helyszínre. Megjegyzése szerint két kollégája akkor már figyelőszolgálatot látott el egy gépjárműből a temető bejáratánál, akik azt jelentették, hogy a temetőben 10-15 fő sorakozott fel, akik a felosztatott Magyar Gárda egyenruháját viselik, közülük vezényszavakat, utasításokat nem adott senki. B. őrnagy utasította M. őrnagyot, hogy folyamatosan kísérje figyelemmel az eseményeket, az egyenruhát viselő személyekről készítsen videofelvételt, és a temetés befejezését követően közölje azt, hogy mely személyek melyik gépkocsiba szállnak be.

A temetés befejezését követően M. őrnagy jelzése és B. őrnagy utasítása alapján azon gépjárműveket, amelyekbe olyan személyek szálltak be, akik gárdista egyenruhát viseltek, közbiztonsági ellenőrzés alá vonták. Annak során a panaszos, illetve további nyolc személy adatait igazoltató lapon rögzítették. Az adatok rögzítésére a további intézkedések miatt volt szükség. A panaszos ellen a KRESZ 21. § alapján, közúton való tartózkodás szabályainak megszegése miatt tettek a rendőrök szabálysértési feljelentést. A panaszos a szabályszegés elkövetését a helyszínen nem ismerte el.

A százados jelentésében megjegyzi, hogy az ellenőrzések során a jelenlévők az intézkedésekről, valamint az intézkedő rendőrökről felvételeket készítettek mobiltelefon és fényképezőgép segítségével. Az intézkedések közben „folyamatosan szitkozódtak, arrogánsan viselkedtek, valamint több alkalommal becsmérlő megjegyzéseket tettek” a rendőrökre. Az intézkedés alá vont személyek a korábban megfigyelést végző két rendőr kivételével valamennyi rendőr nevét és jelvéyszámát elkérték. Az egyik megfigyelést végző rendőr is jelezte ugyanakkor, hogy a megfigyelés során használt, saját tulajdonában álló gépjárműről a temetésen részt vevő egyik személy fényképfelvételt készített.

4) A panaszos ellen szabálysértési ügyben tett feljelentés a történéseket az alábbiak szerint foglalja össze.

A szabálysértés elkövetésére 2010. május 13-án 14 óra 30 perckor került sor. A panaszos magatartásával megvalósította a KRESZ 21. §-ában foglalt közúton való tartózkodás szabályainak megszegését.

Az említett napon 13 óra 30 perc és 14 óra 50 perc közötti időben a rendőrség közbiztonsági ellenőrzést hajtott végre, melynek során a panaszost is ellenőrzés alá vonták. Az intézkedés során a panaszos többszöri felszólítás ellenére sem volt hajlandó az úttestet elhagyni, az intézkedés idején agresszív, arrogáns magatartást tanúsított. A panaszossal az eljáró rendőr közölte, hogy ellene a fenti magatartás miatt szabálysértési feljelentést tesz. A panaszos a szabálysértés elkövetését a rendszeresített nyilatkozaton nem ismerte el.

5) A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátotta a panaszos igazoltatásáról kiállított igazoltató lapot. Azon az eljáró rendőr rögzítette a panaszos nevét, anyja nevét, születési helyét és idejét, lakcímét, személyi igazolványa számát, a szabálysértés elkövetése kapcsán pedig azt, hogy 2010. május 13-án 14 óra 30 perc körül Gy. város, a P. útján a KRESZ 21. §-ába ütköző magatartást tanúsított, megszegte a közúton való várakozás szabályait.

6) A rendőrség által megküldött, alig több mint egy perc hosszúságú videofelvételen a rendőri intézkedéseket megelőző események láthatók: a gyászolók a halottasház bejáratánál állnak, a bejáratától a sírok felé pedig a Magyar Gárda egyenruháját viselő személyek kettesével alkotnak sorfalat.

III.

A Testület a panasz eljárás keretében vizsgálata, hogy megvalósították-e az eljáró rendőrök a panaszos valamely alapjogának megsértését azzal, hogy a beadványban említett temetési szertartásról videofelvételt készítettek, majd az azt követően fogantatosított igazoltatásokról a panaszosnak nem nyújtottak felvilágosítást, ellenben szabálysértés elkövetésének gyanújára hivatkozva intézkedés alá vonták.

Az eljárás során a Testület megállapította, hogy a panaszolt intézkedések érintették a panaszosnak a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdésében foglalt jogállamiság elvéből levezethető tisztességes eljáráshoz való alapvető jogát, az 59. § (1) bekezdésébe foglalt személyes adatok védelméhez való jogát, valamint az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 1993. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Egyezmény) 8. Cikke szerinti magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogát az alábbiak szerint.

1) A Testületnek elsőként abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy hatásköre a panaszos által előadott valamennyi sérelem vizsgálatára kiterjed-e.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI.

fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. Ugyanezen törvényhely (3) bekezdése szerint a panasz meghatalmazott útján is előterjeszthető.

Az idézett rendelkezések szerint a Testület eljárását – akár személyesen, akár képviselő útján – csak az a személy kezdeményezheti, akit a rendőri intézkedés közvetlenül érintett.

A panaszos sérelmezi, hogy a temetési szertartás alatt a rendőrök a résztvevőket videofelvételen rögzítették. Beadványában említést tesz továbbá arról, hogy a szertartás végén a temetőből kifelé tartó gépkocsikat a rendőrök megállították, és bizonyos autók utasait igazoltatták, adataikat RK lapon rögzítették.

A Testület a hivatkozott rendelkezésekre figyelemmel hatáskörének hiányát állapította meg, és ezért érdemben nem vizsgálta azt, hogy a panaszoson kívül a temetésen megjelent személyek valamely alapvető jogát sértette-e a rendőrségi felvételkedés, továbbá azt sem, hogy mennyiben volt jogszerű és részrehajlástól mentes a temetésről távozó személyek igazoltatása, valamint adataik rögzítése, tekintettel arra, hogy az érintettek a panaszeljárást nem kezdeményezték.

2) A Testület vizsgálta ugyanakkor, hogy megvalósította-e a panaszos magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogának megsértését a rendőrség azzal, hogy a panaszos édesapjának temetéséről videofelvételt készített.

A panaszos azért nem tartja elfogadhatónak a rendőrség azon hivatkozását, hogy az Rtv. 42. §-a alapján jogszerűen készült a felvétel, mert a jogszabályhely (1) bekezdése kimondja, hogy arra csak az intézkedéssel történő érintettség esetében van lehetőség, rendőri intézkedés pedig a temető területén nem folyt. Hivatkozik továbbá a panaszos az adatvédelmi biztos 119/P/2009-3. sz. állásfoglalására, amely kapcsán végül megjegyzi: „tekintettel arra, hogy jelen esetben nem egy, a gyülekezési jog keretében értékelendő rendezvény zajlott, hanem egy vallási-családi esemény (amely nem tartozik a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény hatálya alá), a felvételkedés semmilyen módon nem tekinthető indokoltnak”.

A rendőrségi iratok a videofelvétel készítését azzal indokolják, hogy előzetes információval rendelkeztek arról, hogy a temetőben aznap 13 órakor kezdődő temetésen a felosztatott Magyar Gárda képviselőiben több személy megjelenése lehet számítani. A temetőbe érve az eljáró rendőrök azt látták, hogy a ravatalozó előtt kettős sorfalat áll kb. 20-25 fő, akiken egyértelműen a Magyar Gárda egyenruhája – fehér ing, fekete mellény, annak hátán oroszlán, elől árpádsávós kitűző és fekete sapka – volt látható. A rendőrség által megküldött, alig több mint egy perc hosszúságú videofelvételen látható, hogy a gyászolók a halottasház bejáratánál állnak, a bejárattól a sírok felé pedig a Magyar Gárda egyenruháját viselő személyek kettesével alkotnak sorfalat. Az eljáró rendőrök az igazoltatott személyekkel szemben utóbb az egyes szabálysértésekről szóló 218/1999. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Szabs. r.) 10/C. § (1) bekezdése alapján szabálysértési feljelentést tettek.

a) Tekintettel arra, hogy a rendőrség hivatkozása szerint a videofelvétel készítésének a Magyar Gárda egyenruhájába öltözött személyek megjelenése volt az oka, a Testület indokoltnak tartja áttekinteni az intézkedés idején hatályos szabálysértési rendelkezéseket.

A Testület egyúttal utalni kíván töretlen gyakorlatára, miszerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja, ugyanis a Testület nem járhat el szabálysértési hatóságként, szabálysértési felelősség fennállásának vagy fenn nem állásának megállapítására hatásköre nem terjed ki. Azt azonban vizsgálnia kell, hogy egy adott helyzetben a szabálysértés minimális gyanúja fennállt-e, mert enélkül azoknak az egyébként a hatáskörébe tartozó rendőri intézkedéseknek az értékelésére nem lenne képes, amelyek alapja a rendőrség szerint valamely szabálysértés elkövetése.

A Szabs. r.-nek intézkedés idején hatályos 10/C. §-a a következőket rögzíti. Az (1) bekezdés szerint, aki a bíróság által társadalmi szervezet felosztatásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez, százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható. A (2) bekezdés a bíróság által felosztatott társadalmi szervezet működésében a felosztatás után történő részvételt szankcionálja. Végül a (3) bekezdés arról rendelkezik, hogy milyen jogkövetkezménnyel jár az, ha valaki nyilvános rendezvényen a bíróság által felosztatott társadalmi szervezet egyenruháját vagy formaruháját viseli, továbbá aki nyilvános rendezvényen olyan egyenruhát vagy formaruhát visel, amelyről – annak jellegzetes tulajdonságai miatt – bíróság által felosztatott társadalmi szervezet egyenruhája, formaruhája ismerhető fel.

A szabálysértés tényállása kapcsán – mivel maga a tényállás tartalmaz arra utalást – a Testületnek vizsgálnia kellett a mögöttes feltételként szolgáló, felosztatásról hozott bírósági döntést is.

A Fővárosi Ítéletábra 2009. július 2-án kihirdetett másodfokú, jogerős ítéletével a Magyar Gárdát feloszlatta. Az ítélet hatálya az indoklás szerint kiterjed az egyesülethez kapcsolódó mozgalom működésére is. Az ítéletábra ítéletében utalta arra, hogy a Magyar Gárda (Mozgalom) nem jogképes, azt az egyesülettel szimbiózisban, az egyesületen belül, annak szervezeti egységeként működő entitásnak kell tekinteni. Igazolja ezt az, hogy az egyesület által becsatolt „együttműködési megállapodás” szerint a Magyar Gárda az egyesület „ideológiai-szellemi iránymutatását magáénak vallva” az egyesület céljait valósítja meg. Tekintve pedig, hogy az egyesület a Magyar Gárdát magában foglalja, az ítélet hatálya arra is kiterjed, „vagyis az egyesület felosztatása kapcsán a bíróság a Magyar Gárdában tevékenykedő természetes személyek együttműködésének az egyesülethez kötődő szervezeti kereteit is megszünteti”. Az indoklás pontosítja az elsőfokú ítélet félreérthető rendelkezését, és leszögezi, hogy a felosztatásról hozott döntés „a Magyar Gárdát alkotó természetes személyek jövőbeli egyesülési és gyülekezési jogára – mint anyagi jogi jogosultságra – kihatással nincs” (hiszen ez ellentétes lenne az elkülönült jogi személyiség elvével). A tilalom tehát csakis a Magyar Gárda (egyesület vagy annak szervezeti egysége) keretében gyakorolt jog vonatkozásában érvényesül.

b) Végigvéve a Szabs. r. 10/C. §-ának egyes bekezdéseit, a Testület megállapítja, hogy az (1) és (2) bekezdésben tilalmazott magatartások minimális gyanúja felmerült a temetés során.

A Szabs. r. 10/C. § (1) bekezdése szerint aki a bíróság által társadalmi szervezet felosztatásáról hozott döntésében jogellenesnek nyilvánított tevékenységet végez, százezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható.

A Fővárosi Ítéltábla határozatában – egyebek, így például a katonai vezényszavak használata mellett – a Magyar Gárda tagjainak egyenruhában és katonai jellegű alakzatban tanúsított fellépését minősítette nem elfogadhatónak. A panaszolt esetben a temetés helyszínén egyenruhát viselő személyek voltak jelen, akik a többi jelenlévőtől jól elkülöníthetően nem a szertartást hallgatták, hanem a ravatalozó bejáratától a sírok irányába alkottak kettős sorfalat.

E rendelkezés alkalmazásának nem alakult ki egyértelmű bírói gyakorlata abban a tekintetben, hogy amennyiben a társadalmi szervezet felosztatásának oka több magatartás együttes tanúsítása, úgy ezen magatartási elemek közül valamennyinek az egyidejű tanúsítása szükséges-e ahhoz, hogy a szabálysértés megvalósuljon, vagy egyes elemek önálló megvalósulása (jelen esetben az egyenruha viselés és az alakzatban való fellépés) is megalapozza a szabálysértési felelősséget. Erre a kérdésre a szabálysértési hatóság adhat végleges választ, annyi azonban megállapítható, hogy a panasz tárgyail szolgáltató ügyben a szabálysértés elkövetésének a rendőrségi fellépéshez szükséges fokú gyanúját a két megvalósuló tényállási elem megalapozta.

Szintén felmerült a Szabs. r. 10/C. § (2) bekezdésének az olyan fokú gyanúja, amely a rendőrségi intézkedéshez kellő alapot teremtett. Eszerint „aki a bíróság által felosztatott társadalmi szervezet működésében a felosztatás után részt vesz, ötvenezer forintig terjedő pénzbírsággal sújtható”.

A Testület jelen esetben is fenntartja számos korábbi állásfoglalásában rögzített véleményét, miszerint valamely szervezet tagjait a külvilág elsősorban olyan külső jegyek által képes azonosítani, mint a ruházat vagy a tanúsított magatartás. A konkrét esetben rendelkezésre bocsátott felvételeken a jelenlevők olyan öltözetben láthatóak, amely a felosztatott társadalmi szervezet által használt egyenruhához nagyon hasonló elemeket tartalmaznak. Az eljáró rendőr ruházatukat a következőképpen írta le: fehér ing, fekete mellény, annak hátán oroszlán, elől árpádsávós kitűző és fekete sapka.

Amennyiben valaki nyilvános helyen a Magyar Gárda egyenruhájában jelenik meg, azt jelzi a külvilág számára, hogy az osztatást elrendelő bírói döntés nem érvényesül, a Magyar Gárda a bíróság ítélete ellenére tovább működik, ily módon pedig annak a gyanúja, hogy az illető a felosztatott társadalmi szervezet működésében a felosztatás után – annak ellenére – részt vesz, kétségtelenül felmerül.

Az Rtv. 13.§ (1) bekezdése szerint „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3.§ (1) bekezdése szerint: „Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli”.

A Testület álláspontja szerint az egyidejűleg megvalósuló magatartási elemek – egyenruha viselés, alakzatba rendeződés – kellő indokot szolgáltatott adott esetben a szabálysértési feljelentés szükségességének kivizsgálásához, amely körülmény a rendőri intézkedéseknek megfelelő jogalapot biztosított.

A Testület megítélése szerint tehát – alapul véve a Szabs. rend 10/C. §-ának (1) és (2) bekezdését, valamint az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdésében rögzített intézkedési kötelezettségre vonatkozó rendelkezést – a temetési szertartáson egyenruhában részt vett személyek magatartása megalapozta a feloszlott társadalmi szervezet tevékenységében való részvétel tényállása kapcsán az intézkedéshez szükséges gyanút, amely pedig megteremtette az adott esetben a rendőrség intézkedési kötelezettségét.

c) A rendőri intézkedési kötelezettség, amely elsősorban az érintett személyek igazoltatását és a későbbi eljáráshoz esetlegesen szükséges adatok rögzítését takarta, attól kezdve fennállt, hogy a rendőrség az említett körülményeket – az egyenruha viselését és a sorfal fennállását – észlelte. A tényleges intézkedésekre ennek ellenére csak akkor került sor, amikor a szertarás végén a résztvevők autókba szálltak, és hazafelé indultak.

Azt, hogy a távozó személyek igazoltatására és adataik rögzítésére jogszerűen került-e sor, a fent kifejtett okból – vagyis hatáskörének hiánya miatt – a Testület nem vizsgálta. Ezzel az eseménysorral összefüggésben értékelte ugyanakkor a videofelvétel készítését.

Az Rtv. 42. §-ának (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik: „a Rendőrség a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről, a környezetről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt (a továbbiakban: felvétel) készíthet.”

Jelen esetben a rendőrök az események rögzítésére azt követően kaptak utasítást, hogy az intézkedési kötelezettséget megalapozó körülményekről meggyőződtek, és azokat a rendőri fellépéshez elégségesnek találták. Mind a rendőrség előadása, mind pedig maga a videofelvétel arról tanúskodik, hogy rögzítés célja a későbbi intézkedést megalapozó, illetve a szabálysértési eljárás indokoltságának megítéléséhez szükséges körülmények dokumentálása volt.

Az Rtv. 42. § (1) bekezdése nem rögzíti, hogy a felvétel készítésére csak az intézkedés megkezdése után kerülhet sor. Ennek következtében – amennyiben kellő konkrétsággal tudható, hogy valamely intézkedésre sor fog kerülni – az intézkedést közvetlenül megelőzően sem kizárt a felvételkészítés. Jelen esetben a felvételkészítés térben és időben szorosan és közvetlenül kapcsolódott ahhoz az intézkedéshez, amelyről biztosan lehetett tudni, hogy be fog következni.

Ilyen értelemben tehát teljesült az Rtv. azon kitétele, hogy felvétel az adott szolgálati feladattal vagy intézkedéssel összefüggésben készíthető annak ellenére, hogy a videofelvétel rögzítése időben megelőzte az azon szereplő személyekkel szembeni igazoltatásokat.

Mindezek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége állt fenn a temetési szertartáson tapasztalt körülmények miatt, és az intézkedések végrehajtásával összefüggésben jogszerűen alkalmazta a videofelvétellel való dokumentálás törvényi eszközét, ezért a felvételkészítéssel a panaszos magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jogának megsértését nem, csupán jogszerű korlátozását valósította meg.

A panaszosnak e körben számítani kellett rá, hogy amennyiben egy – mégoly szomorú – családi eseményt olyan körülmények között tart meg, amelyek felvetik valamely jogsértésnek a rendőri intézkedéshez szükséges fokú gyanúját, úgy az a tény, hogy a jogsértés gyanúját megalapozó magatartásokra egy ilyen jellegű esemény keretei között kerül sor, nem „oltja ki” a rendőrség kógens, kivételt nem ismerő intézkedési kötelezettségét.

3) A panaszos a rendőri fellépés láttán kérdőre vonta a helyszínen tartózkodó rendőr őrnagyot, és arra hivatkozva, hogy ő az elhunyt lánya, tájékoztatást kért tőle az intézkedésekről. Válaszul azonban a panaszos szerint érdemi felvilágosítást nem kapott, ellenben a rendőr felszólította, hogy hagyja el az úttestet.

Az érintett őrnagy nyilatkozatát a történetekkel kapcsolatosan a rendőrségi iratok annak ellenére nem tartalmazzák, hogy – amint ez a jelentésekből kitűnik – az eseményekkel összefüggésben eljáró valamennyi rendőr az ő utasításaira hivatkozva teljesítette aznap a feladatát, továbbá hogy a Testület által a rendőrségnek küldött megkeresés az őrnagyot név szerint említi.

Ellenkező tartalmú nyilatkozat hiányában a Testület a panaszos nyilatkozatára támaszkodott állásfoglalásának kialakításakor, amely alapján a következőket rögzíti.

A panaszos beadványában sérelmezi, hogy az intézkedő rendőr a kérdéseire adott válasz helyett az úttest elhagyására szólította fel. Ugyanakkor néhány bekezdéssel később a panaszos azt írja, hogy amikor megkérdezte, a rendőr „maga vallotta be [...], hogy csak a fehér inges személyeket igazoltatják”.

Ebből egyértelmű, hogy a megkérdezett rendőr valójában adott felvilágosítást a panaszosnak az intézkedések okáról (noha az Rtv. 20. §-a alapján az intézkedéssel kapcsolatos tájékoztatási kötelezettség a rendőrt csak az intézkedés alá vont személlyel szemben terheli, ezért egy adott intézkedés okaival kapcsolatban a rendőr harmadik személynek jogszerűen nem is adhat információt).

Erre való tekintettel a panasz ezen részét a Testület megalapozatlannak ítélte, és azzal kapcsolatban jogsértést nem állapított meg.

4) A panaszos sérelmezte továbbá, hogy azon túl, hogy az eljáró rendőr a kérdéseire nem válaszolt, intézkedés alá is vonta, igazoltatta és szabálysértési feljelentést tett ellene.

a) A panaszos előadása szerint, amikor kérdőre vonta az intézkedő r. őrnagyot az eljárás jogszerűsége kapcsán, ő válasz helyett felszólította, hogy hagyja el az úttestet, mert szabálysértést követ el. A panaszos ezzel összefüggésben megjegyzi, hogy az őrnagy is az úttesten állt, és azért lépett a panaszos is az útra, mert az őrnaggyal csak így tudott beszélni. Hozzáfüzi továbbá, hogy az út csupán a temetőből vezetett kifelé, és a távozó autósokon kívül – akiket a rendőrök megállítottak – nem volt rajta forgalom. A felszólítást követően a panaszos beszállt egy autóba, és néhány percig ott maradt, mivel azonban a rendőrök az igazoltatásokat nem fejezték be, sőt egyre több autót állítottak meg, hamarosan visszament az őragyhoz, hogy ismét beszéljen vele. Az őrnagy ekkor felszólította a panaszost, hogy hagyja el az úttestet, különben feljelenti. A panaszos továbbra is szeretne tudni, hogy mi a rendőri fellépés oka, és elmondta az őrnagynak, hogy ő az elhunyt lánya, ezért joga van

választ kapni a kérdéseire. Válaszul az őrnagy közölte, hogy „na jó, nekem ebből elegendem van, feljelentem!”.

A rendőrségi iratok arról számolnak be, hogy a panaszos magatartásával megvalósította a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 21. §-ában foglalt tényállást, azaz a közúton való tartózkodás szabályainak megszegését, amely indokolta tette vele szemben rendőri intézkedés foganatosítását. Az említett napon 13 óra 30 perc és 14 óra 50 perc közötti időben a rendőrség közbiztonsági ellenőrzést hajtott végre, melynek során a panaszost is ellenőrzés alá vonták. Az intézkedés során a panaszos többszöri felszólítás ellenére sem volt hajlandó az úttestet elhagyni, az intézkedés idején agresszív, arrogáns magatartást tanúsított. A panaszossal az eljáró rendőr közölte, hogy ellene a fenti magatartás miatt szabálysértési feljelentést tesz. A panaszos a szabálysértés elkövetését a rendszeresített nyilatkozaton nem ismerte el.

A KRESZ 21. §-a a gyalogosok közlekedését szabályozza. A jogszabályhely (6) bekezdése szerint „a gyalogos az úttestre akkor léphet, ha meggyőződött annak veszélytelenségéről. Az úttestre váratlanul nem léphet, köteles az úttesten késedelem nélkül átmenni és tartózkodni minden olyan magatartástól, amely a járművek vezetőit megzavarhatja vagy megtévesztheti”.

A Testület újfent utalni kíván gyakorlatára, miszerint a szabálysértési tényállásszerűséget kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. A konkrét esetben ez azt jelenti: a panaszos magatartását abból a szempontból kell értékelni, hogy az utalt szabálysértési tényállás gyanúját az igazoltatáshoz szükséges mértékben megvalósította-e.

A panaszos előadása és a rendőrségi iratok egybehangzóan állítják, hogy a panaszos az úttesten állva intézkedő őrnagyhoz lépett abból a célból, hogy a rendőri fellépéssel összefüggésben tájékoztatást kérjen, majd az őrnagy felhívására visszaült a gépkocsiba, kis idővel később azonban újra az őrnagy elé állt, és ismét megpróbált kérdéseire választ kapni.

Tekintettel arra, hogy a panaszos maga sem állítja, hogy az úttesten késedelem nélkül áthaladt volna (hiszen nyilvánvalóan nem ezzel a céllal lépett le a járdáról), a Testületnek meg kell állapítania, hogy egyértelműen fennállt a szabálysértés elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely megalapozta a rendőr intézkedési kötelezettségét. Ez egyúttal indokolta teszi az igazoltatást is, hiszen az Rtv. 29. § (1) bekezdése értelmében a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében meg kell állapítani (amely körbe a szabálysértés elkövetésével gyanúsítható személyek igazoltatása nyilvánvalóan bele tartozik).

Emellett nyilvánvalóan vizsgálni kell azt is, hogy a rendőri intézkedés megfelelt-e a részrehajlás mentesség követelményének. Az Rtv. 13. § (2) bekezdése értelmében „a rendőr köteles a törvény rendelkezésének megfelelően, részrehajlás nélkül intézkedni”.

Mivel a panaszos részéről a szabálysértésnek az intézkedéshez szükséges fokú gyanúja fennállt, a követelmény első része (a törvény rendelkezésének megfelelőség) nyilvánvalóan megvalósult. Amennyiben a törvény kötelezően írja elő az intézkedést, úgy annak megtétele ritkán vizsgálható a részrehajlás mentesség szempontjából, hiszen mérlegelési jogkör nélkül az esetleges részrehajlás csak szűk körben és kivételesen jelenhet meg, és megállapításához az adott ügy valamennyi körülményének gondos mérlegelésére van szükség.

A Testület ebben a körben szükségesnek látja rögzíteni, hogy a panaszos elmondásából megállapítható: a rendőr nem azonnal alkalmazta a feljelentést, mint a szabálysértés szankcióját, hanem többször figyelmeztette a panaszost az úttest elhagyásának kötelezettségére, sőt még akkor is csak előzetes figyelmeztetést követően igazoltatta és jelentette fel a panaszost, amikor az már másodszor lépett oda hozzá, hogy magyarázatot követeljen az igazoltatásokra.

Figyelembe véve ezen túlmenően, hogy a rendőrnek a panaszossal szemben tájékoztatási kötelezettsége a másokkal szemben foganasított igazoltatásokkal kapcsolatban a fent kifejtettek szerint nem volt (tehát a panaszos még csak nem is jog által biztosított igénye érvényesítése érdekében tanúsított olyan magatartást, amely felvetette a szabálysértés gyanúját), és hogy a panaszból az is kiderül, hogy a rendőr – a panaszos állításával ellentétben – valójában adott tájékoztatást az igazoltatások indokáról, **a Testület nem találta a részrehajlás mentesség követelményébe ütközőnek, hogy a rendőr végül a panaszos igazoltatása és szabálysértési feljelentése mellett döntött.**

A Testület mindazonáltal szükségesnek látja felhívni a figyelmet, hogy a rendőri döntés kommunikációjának módja nem volt az adott ügyben aggálymentes. A panaszos szerint a rendőr azzal kezdte meg az intézkedést, hogy „na jó, nekem ebből elegendő van, feljelentem!” Rendőri cáfolat hiányában a Testület ezt a panaszosi állítást elfogadta.

A rendőr megnyilvánulása nem tekinthető a panaszos méltóságát csorbítóknak, ezért a panaszos méltóságának sérelmét a Testület nem állapította meg, ugyanakkor a megfogalmazás alkalmas volt arra, hogy a panaszosban az a benyomás alakuljon ki, hogy a rendőri döntés önkényes, nem a jogszabályokon alapul. A fentiek szerint a Testület más következtetésre jutott (az intézkedés kötelező volt, a rendőr több alkalommal figyelmeztette a panaszost), de felhívja az eljáró rendőr figyelmét, hogy nem csak az intézkedés részrehajlás mentességének van adott esetben jelentősége, hanem annak is, hogy a részrehajlás lehetősége a külső szemlélőkben, és különösen az intézkedés alá vont személyben ne merülhessen fel.

b) A Testület az intézkedéssel összefüggésben vizsgálta továbbá azt, hogy indokoltan került-e sor a panaszos adatainak rögzítésére.

A rendőrség a Testület rendelkezésére bocsátotta a panaszos igazoltatásáról kiállított RK lapot. Azon az eljáró rendőr rögzítette a panaszos nevét, anyja nevét, születési helyét és idejét, lakcímét, személyi igazolványa számát, a szabálysértés elkövetése kapcsán pedig azt, hogy a KRESZ 21. §-ába ütköző magatartást tanúsított, megszegte a közúton való várakozás szabályait.

Az Rtv. 29. § (3) bekezdése előírja az igazoltatás során megismert adatok rögzítését, ha az „további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják”. Ebben az esetben az igazoltatott azon személyazonosító adatai jegyezhetők le, amelyeket a 29. § (8) bekezdése tartalmaz. Ezek a következők: az érintett személy neve, születési helye, születési ideje és anyja születési családi és utóneve.

Az igazoltatás és az igazoltatott adatai rögzítésének részletszabályait a Szolgálati Szabályzat tartalmazza. 38. §-ának (2) bekezdése előírja, hogy „az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltatottnak az Rtv. 29.

§-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják”.

A Testület megállapítása szerint mivel az igazoltatásra szabálysértés elkövetésének gyanúja miatt került sor, a fent felsorolt adatok rögzítése a 29. § (3) bekezdés szerint meghatározott körben („további intézkedéshez, illetve eljáráshoz”) kifejezetten szükséges volt a szabálysértési feljelentés megtételéhez, a szabálysértési eljárásban történő felhasználáshoz.

c) Az Rtv. 29. §-ának (3) bekezdése azonban csak azon személyes adatok esetében ad felhatalmazást a jogszerű rögzítésre, amelyek az igazoltatás során a törvény erejénél fogva – a 29. § (8) bekezdésében írtak alapján – megismerhetők. Jelen esetben az intézkedő rendőr az RK lapra a panaszos lakcímadatát is feljegyezte, amellyel összefüggésben a Testület az alábbiakat tartja fontosnak leszögezni.

Az igazoltatás során rögzíthető adatok körét az Rtv. fent idézett 29. § (3) és (8) bekezdései határozzák meg. Szükséges továbbá utalni a polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartásáról szóló 1992. évi LXVI. törvény rendelkezéseire. E törvény 5. §-ának (8) bekezdése szerint a személyazonosító igazolvány olyan hatósági igazolvány, amely a polgár személyazonosságát és a törvényben meghatározott adatait közhitelűen igazolja. A személyazonosító igazolvány tartalmazza a polgár nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, anyja nevét, nemét, arcképét, saját kezű aláírását (a cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett személy törvényes képviselőjének aláírását), valamint a személyazonosító igazolvány okmányazonosítóját és érvényességi idejét. A személyazonosságot azonban – a személyazonosító igazolványon túl – minden olyan hatósági igazolvány is igazolja, amely tartalmazza a személyazonosításhoz szükséges adatokat (az anyja neve és a neme nem szükséges adatok ez utóbbi esetekben). Ilyen adattartalmú hatósági igazolványnak tekintendő különösen az érvényes útlevél és az új típusú kártyaformátumú vezetői engedély. A felsorolt, illetve az előírt adattartalmú érvényes hatósági igazolványok egyikének bemutatása esetében személyazonosítás céljából – ha más jogszabály ettől eltérően nem rendelkezik – a polgár nem kötelezhető további egyéb okmány bemutatására.

A fenti törvényhelyek ismeretében leszögezhető, hogy az igazoltatás során a rendőr nem jogosult az intézkedés alá vont személy lakcímadatának megismerésére, továbbá az is, hogy az intézkedés során rögzíthető adatok körébe a lakcímadat nem tartozik bele.

A rendőrök a konkrét esetben ezért jogszerűtlenül jártak el akkor, amikor a panaszos lakcímadatait a többi személyes adat mellett feljegyezték, amely magatartásukkal megvalósították a panaszos személyes adatok védelméhez való jogának megsértését.

Tekintettel többek között arra, hogy ez a jogsértés olyan adatra vonatkozott, amelyet a szabálysértési eljárás során a rendőrség szükségszerűen beszerez, a jogsértéssel okozott érdeksérelmet a Testület csekély fokúnak ítélte.

IV.

A fentiek alapján a Testület arra a következtetésre jutott, hogy a rendőrség a videofelvétel készítésével a panaszos magán- és családi élet tisztetlenségben tartásához való jogát jogszerűen

korlátozta. A panaszban foglalt belső ellentmondásokra tekintettel nem állapította meg a Testület a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapjogának megsértését a rendőri tájékoztatás elmaradása miatt. Úgy ítélte meg továbbá a Testület, hogy a szabálysértés gyanúját felvető magatartást tanúsító panaszos igazoltatására és a további eljáráshoz szükséges személyes adatainak rögzítésére jogszerűen és a részrehajlásmentes intézkedés követelményét nem sértő módon került sor. A rendőrök ugyanakkor jogszerűtlenül jártak el akkor, amikor a panaszos lakcímadatait a többi személyes adat mellett feljegyezték, amely magatartásukkal megvalósították a panaszos személyes adatok védelméhez való jogának megsértését.

A Testület az ügy összes körülményének mérlegelés után arra a következtetésre jutott, hogy a jogsértő intézkedések a panaszosnak nem okoztak olyan foku érdeksérelmet, amely az ügynek az országos főkapitányhoz való megküldését tenné szükségessé, ezért – figyelemmel az Rtv. 93. § (2) bekezdésében foglaltakra – a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2010. december 15.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag